

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qualificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quæst. 2. Quid sit intentio finis. Quid electio medij. Et quotuplex.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

bonum relatum propter subiectum, sed non ut propter finem à se obtinendum, (quemadmodum dicitur velle medium propter ipsum bonum); sed ut propter id, cuius absoluta bonitas complacet sibi, ab hacque subinde mouetur ad volendum, siue intendendum bonum illi. Quando verò finis est bonum absolutum, tunc prædicta diuisio locum non habet: quia tunc non datur finis cui, sed vnice bonum ipsum est finis, qui à voluntate intenditur, siue quod, voluntas vult, ut existat ob bonitatem absolutam, qua bonum est in se.

5 Tertio inferitur, malum absolutum, & malum relatum aut turpe, aut dolorificum suum etiam modo habere posse rationem finis, non quidem ponendi per sui volitionem, sed remouendi, seu impediendi per sui nolitionem: malumque vtile rationi medij remouendi pariter, seu impediendi per sui nolitionem, ne causet finem. Sed est notandum, tam respectu finis boni, quam respectu finis mali duplex mediorum genus excogitari posse. Aliud eorum quæ vtilia sunt ad finem ponendum. Aliud eorum, quæ vtilia sunt ad finem ipsum remouendum, seu impediendum. Et vtraque eligibilia sunt ex intentione vniscuiusque dictionum finium, prout explicabimus quæst. 2. Cæterum, quia contradictorium mali bonum est, nolleque malum, æquiualeuter saltem est, velle eius contradictorium bonum: ideo Auctores agentes de fine, & medijs duntaxat tractant de bono, & volitione eius, deque ijs, quæ vtilia sunt ad ponendum bonum, & eorum volitione. Quod & nos potissimum præstabitur, nisi, dum aliud expresserimus.

6 Quarto igitur inferitur, finem vel posse esse actionem, vel terminum per eam productum. Actio autem aut potest esse solius Dei, aut Dei, & causæ creatæ tum liberæ, tum necessariæ, cum qua Deus ipse concurret: & hæc aut potest amari, siue intendi, prout est à Deo præcisè, aut prouertit à causâ creatâ præcisè, aut prout est ab vtroque. Toridemque modis terminus actionis est diuidendus. Nomine autem actionis quamlibet causationem effectus ab ipso distinctam quoquo modo comprehendimus in præfenti.

7 Iam verò medium primò diuiditur in proximum, siue immediatum, quod per se immediatè conducit ad positionem finis; & remotum, siue mediatum, quod per aliud, vel per alia intermedia. Siue conducatur ut causâ cuiusvis generis, siue ut conditio causandi, siue ut terminus connexionis, siue quo finis nequit existere. Ad hæc enim tria capita reduci possunt omnes conducentiæ possibiles mediorum ad finem.

8 Secundò medium diuiditur in medium in actu primo; quo pacto potens est seu proximè, seu remotè ad causandum, siue ponendum finem; & in medium in actu secundo; quo pacto actualiter est causans, siue ponens finem, seu proximè etiam, seu remotè; in quocunque demum huiusmodi causatio, siue positio finis consistat. Et medium quidem prout in actu secundo causans, siue ponens actualiter finem essentialiter cuius existentia finis connexum est, vtpote cum qua essentialiter est connexa ipsa causatio, seu positio finis, ut constat. Vnde medium in actu secundo semper est efficax.

9 Medium verò in actu primò. Aliud inefficax, siue purè sufficiens est. Aliud est efficax,

inefficax, siue purè sufficiens; quod potentiam habet ad causandum, seu ponendum finem, de facto tamen non causat, nec ponit illum. Efficax tamen; quod non solum potest, sed de facto causat, seu ponit finem; atque adeò cum existentia eius necessariò connexum est; idque aut suapte natura & essentia; aut prout connotans futuritionem conditionatam ipsius existentia, seu veritatem conditionatam, qua antecedenter verum est, existitur talem finem, si existat tale medium. Et hæc quidem, siue sit medium proximum; siue remotum. Si verò sit remotum, contingere poterit; & quòd sit illud efficax respectu medij propinquois; secus respectu finis; quia medium propinquois non est efficax; & quòd sit efficax etiam respectu finis; quia cætera quoque media sunt efficacia vsque ad fini proximum inclusiuè.

Præterea medium tam efficax, quam inefficax, seu purè sufficiens. Aliud est totale. Aliud partiale. Totale voco, quod est adæquatè principium, atque adeò proximum effectus; siue hic sit ipse finis, siue medium aliud propinquois. Partiale autem appello, quod se solo non valet effectum causare. Quod rursus tribus modis considerari potest. Primò ut coniunctum cum alijs requisitis ad constituendum medium totale, illave connotans, aut supponens. Secundò ut coniunctum cum negatione alicuius requisiti ad constituendum medium totale, connotans, seu supponens talem negationem. Tertio secundum se præscindendo à cæteris requisitis, & ab eorum negatione. Consideratum primo modo vtile est partialiter ad effectum, atque adeò amabile propter ipsum ratione talis utilitatis. Consideratum verò secundo modo omnino est inutile; quia nequit ut sic causare effectum; atque adeò non est amabile ut medium ad illum. Consideratum verò tertio modo, si sit possibile, illud coniungi cum alijs requisitis, potentiam habebit, atque adeò vtilitatem ad constituendum cum illis medium totale; ratione cuius utilitatis amari poterit propter medium totale immediatè, & mediatè propter effectum. Præter hanc tamen vtilitatem, quæ absoluta est, suppositâ possibilitate dictâ, aliam habebit vtilitatem conditionatam, immediatè respicientem effectum, nempe potentiam ad causandum illum, si accedant cætera requisita. Quæ vtilitas propter effectum immediatè amabilis erit, saltem, quando hic non absolute, sed conditionatè intenditur, iuxta dicenda postea. Adde, etsi omnia media re ipsâ non possint non esse vel efficacia, vel inefficacia, in apprehensione tamen intendentis finem plura possunt esse ab efficacia, & ab inefficacia præcisâ, ut si que amari propter finem præcisè ut vtilia ad illum qui sciatur ante electionem, num sine effectum habitura, vel secus.

QVAESTIO II.

Quid sit intentio finis. Quid electio medij. Et quatuorplex.

Hæc est supponenda explicatio omnium actionum voluntatis specie inter se diversarum quam supra disput. 34. quæst. 2. exhibuimus. Quæ postea.

posita, dico ex sententiâ communi. Intentio finis dicitur ille voluntatis affectus, qui tendit in bonum aut absolutum, aut honestum, aut delectabile quatenus per modum desiderij latè sumpti, volendo scilicet, ut illud existat. Electio autem medij dicitur ille voluntatis affectus, qui tendit in bonum vtile qua tale etiam per modum desiderij latè sumpti, volendo ut illud existat. Quid autem sit desiderium latè sumptum quæst. citatâ num. 15. ampliùs est explicatum.

12 Ceterum; quia iuxta dicta ibidem num. 18. desiderium aut efficax, aut simplex, siue inefficax esse potest; non nulli censuerunt solum efficax appellandum esse intentionem. Sed malè. Quia simplex etiam appellari debet intentio. Vnde intentio finis imprimis in efficacem, & simplicem est diuidenda. Quid autem sit vtraque, ex loco citato est petendum.

13 Deinde; quia desiderium boni, quod de suo est finis (qualia sunt tria commemorata, absolutum scilicet, honestum, & delectabile) aut potest tendere in tale bonum secundum se præcisè; aut in tale bonum prout connotans media, idest, prout consequibile, vel prout consequendum per media, eaque aut consuse, aut distinctè considerata. Nonnulli censuerunt solum desiderium dicti boni prout connotantis media, saltem consuse, mereri nomen intentionis; secus desiderium eiusdem boni secundum se. Sed malè itidem. Quia omne desiderium boni, quod de suo est finis, intentio debet appellari. Vnde intentio finis secundò venit diuidenda in eam, quæ tendit in finem secundum se præcisè, & eam, quæ tendit in finem prout connotantem aliquò modo media iuxta dicenda minutius quæst. 3.

14 Adde, non solum desiderium finis causabilis per media distincta ab ipso desiderio nuncupandum esse intentionem, sed etiam desiderium finis causabilis immediatè per desiderium ipsum: quale est imperium reflexum, quo voluntas vult, ut existat aliquis suus actus directus, & alij affectus similes. Vniuersaliter enim omnis affectus tendens per modum desiderij latè usurpati in bonum, quod de suo est finis, intentio finis debet vocari iuxta definitionem datam.

15 Circa electionem autem medij notandum est primò, eam semper esse efficacem; (in quo ob intentione finis differt, quæ & simplex esse potest, ut diximus); quia, licet circa bonum, quod de suo est medium, (quale dumtaxat est bonum vtile quatenus tale), & simplex, & efficax desiderium in voluntate dari potest; efficax tantum, non item simplex, cadit sub nomen electionis iuxta communem eius usum.

16 Secundò est notandum, medium vtile ad consequendum finem aut vnicum esse posse, aut vnum ex pluribus. Sunt autem multi Doctores, qui censent solum desiderium, quod tendit in vnum ex pluribus medijs, relictis alijs appellandum esse electionem: secus desiderium, quod tendit in vnicum medium. Quod vtiq; faciendum esset, si electio strictè accipienda foret: quia accepta sic discretionem præ se fert vnus ab alio, vel ab alijs. Multi verò alij Doctores, & nos cum illis latius accipimus electionem pro omni desiderio efficaci ab intentione condistincto; quale est, quod tendit in bonum, quod de suo est medium, scilicet vtile qua tale: siue hoc respectu finis intenti vnicum, siue vnum ex pluribus sit: quia satis est vniuersaliter causa ita

electionem usurpare; prout in eius definitione data usurpamus.

17 Tertio est notandum, solum desiderium efficax de medio ab ipso desiderante exequendo vocari ab aliquibus electionem; non item desiderium efficax de medio exequendo ab alio supposito. Sed malè. Quia desiderium efficax de quouis medio prout vtile ad finem electio eius vocari debet iuxta dicta. Potest autem desiderari efficaciter prout vtile ad finem, non solum medium exequendum ab ipso desiderante, sed etiam medium exequendum ab alio supposito. Huius igitur desiderium debet itidem electio nuncupari.

18 Iam verò tum intentio finis, tum electio medij aut absoluta, aut conditionata ex parte obiecti potest esse. Rursusque vtraque ex parte obiecti aut determinata, aut vaga, seu disunctiua. Ac tandem vel de obiecto communi, vel de obiecto particulari, iuxta vniuersales diuisiones traditas disput. 34. quæst. 2. citatâ num. 20 quæ ad rem videnda.

19 Hæc autem de intentione, & de electione, quæ veritatur circa bonum, hucusque sunt dicta. Superest dicendum de intentione, & de electione, quæ circa malum veritari possunt. Pro quarum explicatione suppono primò ex dictis tom. 1. disput. 15. quæst. 9. proposit. 2. omnem negationem mali eo ipso esse bonam suo modo. Secundò suppono ex dictis supra disput. 33. quæst. 8. cognoscentes per species alienas (vbi cognoscimus nos pro statu presenti) bene posse ferri per actum positium aut volitionis, aut nolitionis in negationem: cognoscentes verò per species proprias, siue intuentes non item, sed tantum in ens positium: apud vtrosque autem nolitionem de ente positio malo æquiualentior esse volitionem de negatione eius bonâ. Ex quibus imprimis sequitur, nos pro statu presenti bifariam posse velle negationem mali: primò formaliter per volitionem de illa: secundò æquiualentè per nolitionem ipsius mali, quod ipsa remouet. Intuentes verò solo secundo modo. Vnde rursus sequitur, apud nos pro statu presenti eundem locum habere, quæ diximus, de intentione, & electione boni per modum desiderij, siue tale bonum sit negatiuum, siue sit positium. Apud intuentes verò non item.

20 Apud vtrosque tamen tum intentio, tum electio mali, affectus est tendens in ipsum malum per modum fugæ oppositæ desiderio, nolendo scilicet, ut illud existat: eritque intentio, si sit malum aut absolutum, aut turpe, aut doloriferum; electio autem si sit malum vtile. De quibus perinde est philosophandum, sua proportione seruata, ac de intentione, & electione boni philosophatum est quo ad cetera, quæ de his dicta sunt; & quæ ab vnoquoque facillè illis poterunt applicari. Tum quia contrariorum (qualia sunt intentiones, atque electiones boni, & mali comparata inter se) similis philosophia est. Tum quia intentio, electioque tendens in malum per modum fugæ æquiualentè est intentio, electioque tendens in eius negationem bonam per modum desiderij iuxta dicta.

21 Superest, ut explicemus id, quod supra quæst. 1. num. 5. huc remissimus explicandum. Quomodo ex intentione finis tam boni, quam mali duplex genus mediorum sit eligibile, vtilium scilicet ad illum aut poenendum, aut impediendum. Etenim intentio, siue volitio finis boni motiua voluntatis est, non solum ad efficaciter volen-

volendum, quod utile est ad illum ponendum; sed etiam ad efficaciter nolendum, quod utile est ad illum impediendum; & e conuerso intentio, siue nolitio finis mali motiua est voluntatis, non solum ad efficaciter nolendum quod utile est ad ponendum illum; sed etiam ad efficaciter volendum, quod utile est ad impediendum illum. Vnde ex intentione finis boni duplex electio venit oriunda; altera per modum desiderij tendens in positionem medij conductiui ad existentiam finis intenti; alteram per modum fuga tendentis in remotionem medij impeditiui existentiae finis intenti. Et vice versa ex intentione finis mali duplex electio venit oriunda; altera per modum fuga tendentis in remotionem medij conductiui ad existentiam finis intenti; altera per modum desiderij tendentis in positionem medij impeditiui existentiae finis intenti. Et haec quidem tam cognoscentibus per species proprias; quam cognoscentibus per alias communia sunt. Insuper tamen apud cognoscentes per alias ex intentione finis boni aliae duae electiones veniunt oriunda; altera per modum fuga tendentis in negationem medij conductiui ad existentiam finis intenti; altera per modum desiderij tendentis in negationem medij impeditiui existentiae finis intenti. Quae omnia ex se, suppositionibusque praemissis satis sunt nota.

QVAESTIO III.

Qualiter intentio finis, & electio medij possint, aut debeant inter se distingui, vel non distingui.

Pro resolutione suppono primo, obiectum transcendentem relatum bene posse a voluntate amari, aut odio haberi, quin terminus eius ametur, aut odio habeatur. Nisi relatio sit formaliter bonitatis, vel malitiae relata. Haec enim amari, aut odio haberi non potest sine termino amato, aut odio habito. Tamen necesse non sit, ut id per vnicum actum fiat. Fieri quippe potest per vnicum, vel per duos habentes inter se connexionem. Tota haec suppositio constat ex dictis disput. 32. quaest. 5. propositio. iuncta doctrina data antea quaest. 1. a num. 16. Recognoscantur omnia tradita ibi.

Suppono secundo, obiectum praedicamentaliter relatum siue extrinsecum, vel semiextrinsecum denominatum ut tale, adeoque prout connotans alterum bene posse a voluntate amari, vel odio haberi; quin ametur, vel odio habeatur terminus, ad quem comparatur tanquam ad extrinsecum connotatum. Licet hic per talem amorem, aut odium non possit non essentialiter connotari. Haec etiam suppositio in eadem quaest. 5. propositio. 2. ex professo est explicata, & probata. Indeque propterea eius explicatio, & probatio petenda sunt; ne bis repetantur.

Suppono tertio, duas praecipuas circa praesentem quaestionem esse sententias. Prima absolute pronuntiat intentionem finis, & electionem medij actus esse inter se distinctos. Sic Vazq. 1. 2. disput. 33. cap. 2. Gaip. Hurt. disput. 3. de Actib. diff. 4. & alij. Pro qua sententia supra quotquot absolute docent, intentionem finis esse simul cum voluntate concurrere ad electionem medij. Quorum plures citat, & sequitur Ruiz tom. de Provid. disput. 36. lect. 5. a num. 11. Secunda sententia tenet, finem, & medium vel vnicum actu, vel duobus amari posse; atque ita intentionem finis, & electionem medij vel vnicum actum, vel duplicem posse esse. Huius sententiae sunt Salas 1. 2. tract. 5. disput. 1. lect. 6. & plurimi relati ab illo. Soar. 1. 2. lib. 1. disput. 8. lect. 6. Quaedo controu. 11. de Anima punct. 2. & alij. Ex Auctoribus autem tam prima, quam secunda sententiae multi dicunt, electionem, etiam quando ab intentione distinguitur, non posse non tangere siue respicere finem, saltem indirecte: sicut neque intentio potest non respicere media, quando est intentio finis prout consequibilis per media ipsa. An vero respectus iste amoris, seu volitionis sit, vel pura connotationis, non satis videntur explicare.

Propositio I.

Finis secundum se praecise a voluntate amari, atque adeo intendi potest; quin ametur, aut absolute, aut saltem eodem actu id, quod finis transcendentem respicit, etiam respectu connexionis; dummodo talis respectus non sit formaliter bonitatis relata: nam tunc subiectum, cui talis finis est bonus, amari debet vel eodem, vel distincto actu.

Tota haec propositio constat ex doctrina suppositionis primae, late explicata, & probata locis ibi citatis, quae ad rem recolenda. Est autem in ea sermo de amore, siue intentione finis tam efficaci, quam simplici, seu inefficaci. Sed agamus primum de efficaci. Itaque, si finis sit bonum absolutum conexum quoad existentiam suam cum alio ente, secundum se sumptum praecise amari, intendique a voluntate efficaciter poterit, tali ente nullatenus amaro, quando praecognoscitur hoc aliunde exiturum. Secus, quando non praecognoscitur: quia tunc talis finis efficaciter amari non potest, tali ente non amato efficaciter; vel eodem tamen actu, vel distincto; nam vtrumque est possibile: quod si distincto, tunc amor, seu intentio talis finis ad amorem, seu electionem talis entis necessitabit voluntatem, iuxta dicenda quaest. 4. Si vero finis sit bonum relatum, honestum scilicet, aut delectabile, tunc ille a voluntate amari non poterit, non amato subiecto, cui bonus est, & quod respicit respectu formaliter bonitatis relata; vel eodem tamen actu, vel distincto; nam & hoc vtrumque pariter est possibile. Quod si talis finis, praeterquam cum suo subiecto, cum alio ente conexus sit, perinde respectu huius philosophandum est de illo, ac de fine consistente in bono absoluto.

Ex his sequitur primo, quando finis cum aliquo medio determinato intrinsecum connotatur,